

Familia Augustiniana
December 2011

Open

Vensters 45

Rondzendbrief van de Familia Augustiniana

OPEN VENSTERS

Rondzendbrief van de Augustijnse Familia-groepen in Nederland
Verschijnt 4 x per jaar

REDACTIE

Bettineke van der Werf
Wedesteinbroek 1406,
6546 RN Nijmegen
e@vdwerf.eu

Technische ondersteuning: Evert Jan van der Werf

FAMILIA AUGUSTINIANA NEDERLAND

Bestuur:

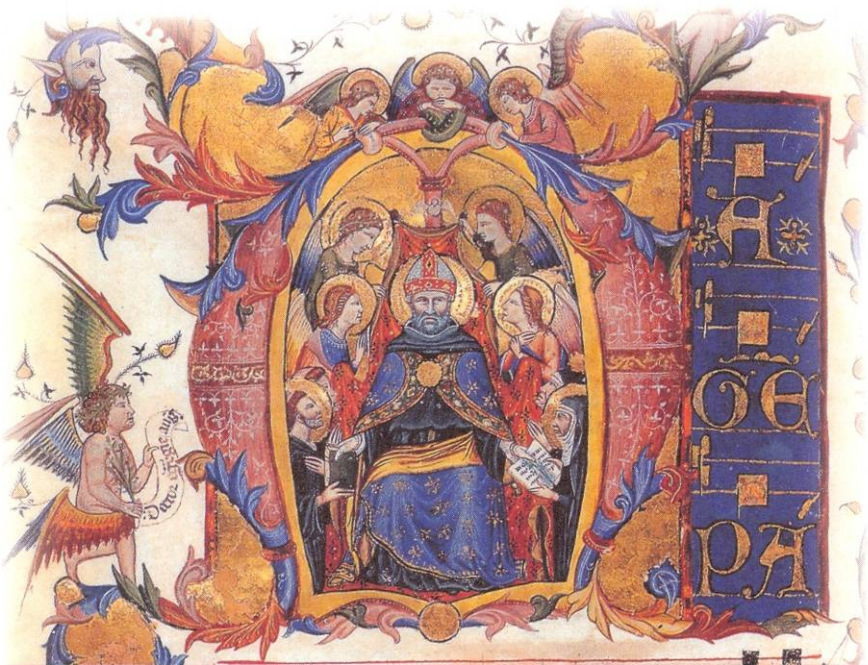
Voorzitter: Annemiek Alferink
Secretaris: Hans Simis
Penningmeester: Ingrid van Neer -Bruggink
Leden: Evert Jan van der Werf
Wim Sleddens o.s.a.

Website: www.familiaaugustiniana.nl
Secretariaat: Jan van Galenstraat 121 hs
1056 BL Amsterdam
Financiën: gironummer 3108366
t.n.v. Vereniging FAN
5704 KX Helmond

Lidmaatschap FAN inclusief Open Vensters	€45,= per jaar
Abonnement Open Vensters zonder lidmaatschap FAN	€10,= per jaar
Aanvraag toezending Open Vensters:	Secretariaat FAN

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten
in te korten of niet te plaatsen.

VOLGENDE NUMMER: eind maart 2012
SLUITING KOPIJ: 10 maart 2012

Augustinus omringt door heiligen, 1415

Inleiding:

voor u ligt het vijfenveertigste nummer van Open Vensters.

De foto's van deze rondzendbrief kunt u in kleur bekijken via de rondzendbrief op site van de FAN.

Wanneer u ergens onderweg een beeld of schilderij van Augustinus tegenkomt, maakt u ons erg blij met een foto hiervan!

Ik wens u fijne mooie gezellige feestdagen, alle goeds voor 2012 en veel genoegens bij het lezen van de rondzendbrief.

Bettineke van der Werf

INHOUD:

INLEIDING REDACTIE

AUGUSTINUS ZEGT

BOEKBESPREKING

UIT DE FAMILIA-GROEPEN
Familia Amsterdam
Familia Boskapel
Familia Lindenholt

BESTUUR FAN
Van het bestuur

TERUGKIJKEN
FANdag
Lezing Anthony Dupont

STUDIEDAGEN
FAN dag

KAARTEN
Augustinus kaarten
Kaarsen
boekenleggers
Augustinus en gebed

WEBSITES AUGUSTIJNEN

VIERINGEN

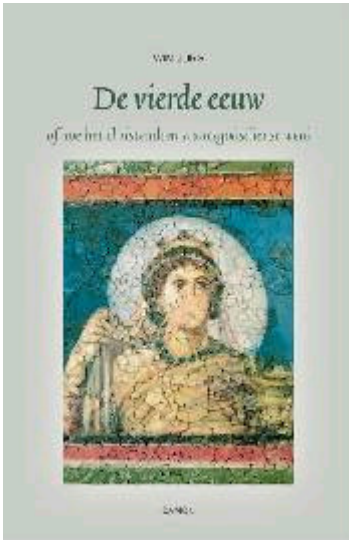
AUGUSTIJNSE AGENDA

AUGUSTINUS ZEGT ..

*Hoe verheven onze Heer is in de hemel
kunnen wij niet zien.
Wij kunnen wel zien hoe nederig hij is op aarde.
Zijn verhevenheid valt buiten deze wereld,
maar hij wilde zwak zijn binnen deze wereld.
Dat hij nederig werd betekent ook dat hij zwak werd.
Maar deze zwakheid is voor de nederige mens kracht.
In zijn verhevenheid heeft hij de wereld geschapen,
maar hij heeft haar overwonnen
vanuit zijn nederigheid.
Als Christus niet nederig had willen worden,
zou er nu niemand getekend worden
met het teken van zijn kruis.
Hij heeft niet gelet op wat hij was in de hemel,
hij zich ervan ontdaan
en het bestaan van een slaaf op zich genomen.
Dat vieren wij vandaag.
Veel mensen hebben Jezus in zijn nederigheid
geen blik waard gekeurd.
Daarom zijn zij ook niet doorgedrongen
tot zijn grootheid.
Maar wie deze nederige mens kwamen aanbidden,
hebben ook zijn grootheid ontdekt.
Op de achtste dag werd hij besneden.
Dit is heel belangrijk, lieve mensen.
Om ons van de besnijdenis te bevrijden,
heeft hij voor zichzelf de besnijdenis aanvaard.
Hij nam de schaduw op zich
om ons het licht te brengen.
Wat betekent 'besnijdenis'?
Ze betekent dat we de verlangens
van een aards gericht bestaan afleggen,
dat ze 'weggesneden' worden.
Het betekent: niet deze wereld dienen,
maar God, en zo de waarheid dragen in het hart.*

(bewerking Wim Sleddens, vanuit preek 196A)

BOEKBESPREKING:

Boek: De vierde eeuw of hoe het christendom staatsgodsdienst werd / Wim Jurg. – Damon, 2011. €29,95.

Het is een boek met een interessante ondertitel: hoe christenen binnen een eeuw vanuit hun positie van vervolgte minderheid opklommen naar die van bevoorrechte meerderheid. Dat is snel, binnen een eeuw, maar de randvoorwaarden waren al in de tweede en derde eeuw bepaald. De verspreiding van het christendom is weliswaar zichtbaar in de reizen van de apostelen, maar de razendsnelle groei komt vooral

door de geloofsverkondiging van de eenvoudige christenen zelf. Zij reisden als handelaren of soldaten over het uitstekende romeinse wegennet, spraken de internationale voertalen Latijn in het west-romeinse rijk, of Grieks in het oost-romeinse rijk. En van de bekende monotheïstische godsdiensten als de Mithrasverering, de Sol-Invictuscultus of het Manicheïsme was het christelijk geloof de meest open en meest geëmancipeerde stroming.

Zo ontwikkelde het christendom zich in de vierde eeuw waarin het rijk niet meer door één keizer bestuurd kon worden, maar door tetrarchen die in naam collega's waren maar in werkelijkheid elkaars concurrenten, tot een interessante bondgenoot. Werden in het begin van de vierde eeuw, in 303, de christenen juist vanwege de groeiende christelijke gemeenten nog hevig vervolgd met het edict van keizer Diocletianus, in 311 met het edict van Nicomedia werd het christelijke geloof al gedoogd, mits het de maatschappelijke orde niet aantastte. Vervolgens stond het edict van Milaan van 313 godsdienstvrijheid toe, hoewel Julianus de Afvallige tussen 361-363 de oude Romeinse pluriforme godsdienst trachtte te herstellen door het christendom te benadelen. En inderdaad, tegen het einde van de vierde eeuw, in februari 380, door aanvullende wetten in 381 bekrachtigd, liet keizer Theodosius in het edict van Thessalonike noteren: "Het is onze wil dat

alle volken ... de godsdienst zullen beoefenen die de goddelijke (!) Petrus doorgaf aan de Romeinen. ... Dit wil zeggen dat wij ... zullen geloven in de ene godheid van de vader, de zoon en de heilige geest onder het concept van gelijke majesteit en de heilige Drie-eenheid. Wij bevelen dat zij die deze regel volgen, de naam aannemen van katholieke christenen. De overigen, die wij als dement en krankzinnig beschouwen, zullen de schande van ketterse dogma's dragen”(p.145-146).

Maar in het begin van de vierde eeuw waren er nog steeds enorme tegenstellingen tussen de christenen en alles waar Rome voor stond. Door hun weigering andere goden te erkennen werd hun *religio* door de Romeinen lang gekwalificeerd als bijgeloof, *superstitio*. De Romeinen met hun diepe eerbied voor hun eeuwenoude goden waarop het welzijn van de staat rustte, vonden het christendom veel te jong. “De brutaliteit om dan te zeggen dat de oude goden niet bestonden. En hun vreselijke taalgebruik... Het christelijke Grieks was in niet christelijke ogen beroerd... om nog maar te zwijgen van het christelijke Latijn” (p. 46). Wim Jurg maakt duidelijk dat het omslagpunt ligt in de jaren tussen 311 en 324 waarin Constantijn hervormingen op burgerlijk en militair bestuur doorvoerde. “Per wet werd geregeld dat bisschoppelijke uitspraken in conflicten tussen christenen rechtsgeldig werden voor de staat. Een slaaf kon tijdens een kerkdienst door de bisschop worden vrijverklaard. De week en de zondag werden ingevoerd...”(p. 49). Keizer Constantijn roept zelfs de bisschoppen bijeen om een uitspraak te doen rond de benoeming van de tegenbisschop Donatus. En de bisschoppen komen. Dat mag je toch zien als een opmaat naar het christendom als staatsgodsdienst. Tegelijk laat Constantijn nog steeds munten slaan met zijn beeltenis én die van Sol invictus.

Jurg beschrijft de vierde eeuw vanuit het handelen van de caesaren en motiveert hun beslissingen op basis van het staatsbelang waarbij hij veel bronnen citeert en handig samenvat. De hoofdlijnen worden goed vastgehouden, terwijl er mooie observaties volgen. Zulke details ondersteunen de argumentatie waardoor het boek heel aangenaam leest. De tetrarchen domineren, met een belangrijke bijrol voor Ambrosius, de invloedrijke bisschop van Milaan. Augustinus figureert even als een briljante, niet-christelijke redenaar die in 385 door de stadsprefect Symmachus naar het hof van Milaan wordt gezonden. Het

is een prachtig boek over keizers, vergoddelijkte keizers, oude goden, nieuwe goden en de afgedwongen acceptatie van de Drie-ene god.

Boekbespreking door Ingrid van Neer-Bruggink

FAMILIA-GROEPEN

FAMILIA AUGUSTINIANA AMSTERDAM

St. Augustinus in Australië

Op onze reis naar Australia de afgelopen winter zijn we ondermeer op

zoek geweest naar plaatsen die in deze tijd nog herinneren aan de heilige Augustinus. In het centrum van Melbourne staat de St. Patrick's Cathedral waaraan verbonden is de zetel van de Aartsbisschop. In juni 2001 is de achtste Aartsbisschop Mgr. Denis Hart, die in 1941 ook in Melbourne is geboren, verwelkomt.

Lopend door de kathedraal en kijkend naar al de afbeeldingen vanuit het verleden ontdekten we een afbeelding van de eerste Aartsbisschop van Melbourne die in 1812 in Cork, Ierland was geboren. Het was James Alipius Geoid die op de lagere school van de paters Augustijnen onderwijs heeft gekregen. Later is hij in Perugia, Italia, in de

orde van de Augustijnen ingetreden. Daarna is hij uitgezonden naar Australia en in 1847 werd het diocees van Melbourne gesticht met Goold, de Augustijn als zijn eerste bisschop. Hij was toen 36 jaar oud en even later werd hij tevens bisschop van Sydney. In die tijd werd er goud in Australia ontdekt en hij besloot om een grote kathedraal te laten bouwen omdat ook de populatie in Melbourne met de jaren toenam. In 1858 werd het contract getekend, waarna met de bouw zeer snel werd begonnen en met voortvarendheid werd de kathedraal gebouwd, zodat deze in 1868 al werd voltooid. Alleen de grote toren moest nog werden afgebouwd en deze kwam gereed in 1887, zes maanden nadat de eerste aartsbisschop van

Australië (Augustijn) overleed. In 1897 tenslotte werd de kathedraal geconsacreerd en officieel geopend.

In een ander deel van Melbourne bevindt zich de St. Augustinuskerk, ook in de city. Deze kerk behoort tot de parochie waarvan de St. Patrick's Kathedraal de hoofdkerk is.

Deze kerk wordt nog bediend door een pater Augustijn. Iedere werkdag is er om 12.30 uur ook een eucharistieviering. Veel medewerkers van banken en andere financiële instellingen maken hiervan gebruik. Er is een duidelijke behoefte aan een moment van stilte en bezinning

gedurende de drukke werkdagen. Het werktempo in Australia ligt duidelijk op een hoger peil dan wij hier gewend zijn.

Het voelde goed om ook aan de andere kant van de wereld roots van Augustinus te ontdekken. Enkele foto's geven een indruk van onze belevenissen.

Nelly en Hans Simis

FAMILIA AUGUSTINIANA BOSKAPEL

Omdat de Familia Augustiniana van de Boskapel nauw met het gemeenschapsleven van de Boskapel verweven is, maakte zij in de afgelopen periode spannende dagen door. De Boskapel is geen reguliere parochie meer, maar een zelfstandige gemeenschap. Zij viert haar liturgie nog steeds in hetzelfde kerkgebouw, maar zij is daarin nu gast, omdat de kerk gekocht is door de protestantse kerk die het gebouw natuurlijk allereerst voor haar eigen diensten en andere activiteiten bestemd heeft. De protestantse kerk besloot tot een verbouwing, waardoor de kerk tijdelijk niet bruikbaar was. De diensten van de oude Boskapelgemeenschap konden daardoor vanaf augustus tot en met medio november niet in het eigen bouw plaatsvinden en moesten dus elders gehouden worden. Men vond een heel goed onderdak in de Pauluskerk aan de Einsteinstraat in Nijmegen.. Omdat iedereen verknocht is met het oude gebouw en de oude wijk, was menigeen bang dat de verkassing van drie maanden de gemeenschap zou halveren. Maar dat was gelukkig niet het geval. De

gemeenschap heeft de overgang naar de Pauluskerk goed overleefd, zo goed zelfs dat de Paulusparochie haar met lede ogen zag vertrekken. Want de Boskapelgemeenschap zorgde voor een volle kerk met hier en daar ook jonge gezichten. Op 19 november keerde de Boskapelgemeenschap terug naar haar oude gebouw. Zij zette dit heuglijk gebeuren kracht bij met een symposium over ‘Eigentijds geloven – in vrijheid en verbondenheid. Sprekers waren de bekende Nijmeegse kerkhistoricus Peter Nissen en Monique Slingerland, redacteur van Trouw. Peter Nissen sprak over ‘Wees niet bang en durf t geloven’. Monique Slingerland sprak heel toepasselijk over Augustinus, over wie zij samen met Paul van Geest pas een boekje had uitgebracht. Tenslotte spraken de eigen pastores Joost Koopmans en Ekkehard Muth over ‘Rituelen in vrijheid en verbondenheid’. De dag was zeer geslaagd want ze trok veel bezoekers, bij wie de lezingen in goede aarde vielen. Zondag 20 november vond de eerste viering weer plaats. De Familia kan haar ondersteunend werk weer ter plekke doen.

De maandelijkse bijeenkomsten van de Familia vertoonden ook bestendigheid. Ook al was de bezetting soms niet optimaal, toch konden de maandelijkse bijeenkomsten altijd doorgaan. De bijeenkomsten werden besteed aan de lezing van een boek over Augustinus. De Familia leest afwisselend iets van Augustinus zelf en literatuur óver Augustinus. Al een tijd lang bepreekt de Familia het cursusboek van Peter de Wind getiteld ‘ Augustinus’ zoektocht naar een waarachtig leven’. We hebben met vrucht gelezen en zijn doorgestoten tot in de laatste ‘leereenheid’ van het boek, leereenheid 3, die handelt over ‘Augustinus over goed en kwaad’. De voorlezer en uitlegger is een vakfilosoof die er goed in slaagt de grote lijn vast te houden en uiteen te zetten, maar die soms wel snel gaat.

Hoofdstukken als ‘Het probleem van het kwaad’ en ‘De status van het kwaad in het neoplatonisme’ doe je niet zomaar op één avond. Dan blijkt dat de leer over het kwaad als ‘afwezigheid van het goede’ iedereen, vakman en amateur, altijd weer voor moeilijkheden plaatst. Maar die op te lossen is heel erg de moeite waard. Daarom mag het wel iets langer duren! Zeker omdat we nu toch bijna aan het einde zijn.

Gerrit Steunebrink

FAMILIA AUGUSTINIANA LINDENHOLT

Als in de advent de vierde kaars al weer is aan gestoken en kerst heel dicht bij komt, blijkt dit ook vaak de tijd te zijn om terug te kijken naar het voorbije jaar. Wat ging er allemaal goed, en wat ging er niet zo goed of misschien wel helemaal verkeerd? Met jouw persoonlijk, in je gezin, op je werk, met je familie, met je vrienden. En hoe heb je dit allemaal verwerkt of misschien heb je daar nog meer tijd voor nodig. Dit brengt me bijna vanzelf bij de bijeenkomsten van onze groep in Lindenholt, afgelopen maanden zijn we lezend in de belijdenissen terecht gekomen in boek 11 en het diepgaand onderzoek dat Augustinus heeft gehouden rondom alles wat met tijd van doen heeft. Verleden tijd, tegenwoordige tijd, toekomstige tijd, begrippen waar we in het dagelijkse leven nauwelijks bij stil staan, en die voor velen vooral spelen rond kerst en de jaarwisseling, hebben ons maanden in de ban gehouden.

Stel je voor hoe je kunt filosoferen over een stukje tekst van Augustinus (11-12) waar hij schrijft;

In de eeuwigheid gaat niets voorbij. Die is helemaal heden, maar tijd is nooit helemaal nu. Wat was, wordt verjaagd door wat komt, zit altijd het verleden op de hielen. Maar verleden en toekomst als geheel worden gemaakt en verlopen vanuit een altijd tegenwoordig heden.

Of zo'n vraag van Augustinus; Wat is tijd dan?

Hij geeft dan een herkenbaar antwoord.

Zolang niemand het me vraagt, weet ik het wel. Maar als ik op deze vraag antwoord moet geven, weet ik het niet meer.

De open discussies die er bij het lezen en bespreken van de belijdenissen van Augustinus in onze groep plaatsvinden, maken dat ik steeds weer uitkijk naar onze volgende bijeenkomst.

Hierover schrijft Augustinus;

Ik weet wel dat wij meestal vooraf nadenken over wat we van plan zijn, en dat dit vooraf overwegen dan tegenwoordig is. Maar het handelen waar wij over nadenken bestaat nog niet, want dat is toekomst. Als we daar aan beginnen en doen waarover we eerst hebben nagedacht, dan is dat geen toekomst meer, dan bestaat het en is het tegenwoordig.

Namens groep Lindenholt wens ik alle lezers van "Open Vensters" fijne kerstdagen en een gelukkig en voorspoedig 2012.

Jan van Swam

Aan de abonnees van Open Vensters:

Wilt u het abonnementsbedrag voor 2012 ad € 10 s.v.p. voor 1 maart overmaken, op girorekening 310 83 66 t.n.v. FAN, Helmond onder vermelding van 'abonnement Open Vensters 2012'.

Penningmeester FAN

VAN HET FAN BESTUUR

Helaas is na het vertrek uit het bestuur van Hedy de Groot de stoel van een afgevaardigde vanuit de FAN-familie van Werkhoven nog niet bezet. Nu Ingrid per 31 december a.s. het bestuur gaat verlaten, komt er ook een plaats vrij voor een nieuw bestuurslid uit Eindhoven.

In de bestuursvergadering van afgelopen maand moesten we constateren dat de ontwikkelingen met betrekking tot het vervullen van bestuurstaken ons grote zorgen baart. Een *cri de coeur* is dan ook op zijn plaats.

Ik heb al eerder aangegeven dat een dubbelfunctie van secretaris en penningmeester in één persoon niet wenselijk is. Maar afgezien van dit probleem is het goed als van iedere groep een afgevaardigde in het bestuur vertegenwoordigd is. Maar wie van de FAN-leden helpt ons hierbij? Als u dit leest, bedenkt u dan wel dat het voortbestaan van de Familia mede afhankelijk is van een breed gedragen bestuur.

Terugkijkend op het afgelopen jaar kan worden vastgesteld dat de beide ontmoetingsdagen in maart en november een succes zijn geweest. Ook het Augustinusfeest op 27 augustus in Eindhoven mag in dit verband genoemd worden.

Momenteel zijn we ondermeer bezig met het voorbereiden van onze ontmoetingsdag, die voorlopig is gepland voor 3 maart 2012 in de Boskapel en denken we na over het oplossen van bovengeschetst bestuurlijk probleem.

De jaarverslagen van de groepen kunnen dit jaar worden opgestuurd naar ondergetekende en wel graag vóór half januari 2012.

Mijn e-mailadres is: jmsimis@prettel.nl.

Hans Simis

TERUGKIJKEN: DE FAN DAG 5 NOVEMBER

Ontvangst met koffie en thee

*De dagvoorzitter
Annemieke Alferink*

Bijpraten en bijpraten en bijpraten.....

Lezing dr. Anthony Dupont

Op de Ontmoetingsdag van de FAN op 5 november 2011 hield dr. Anthony Dupont van de KU Leuven een lezing over Terugkeren en opstijgen naar het hart, naar de innerlijke wezenskern van de mens.

Inleiding

De Blijdenissen verhaalt Augustinus' zoektocht naar het ware geluk, hoe hij de bijbel vond en begon God lief te hebben. Het werd een zoektocht naar zijn eigen hart. Augustinus vertelt over de ommekeer, de transformatie van zijn hart, dat binnen zijn denken een centraal begrip gaat vormen. In de Blijdenissen 9,3 lezen we 'U had mijn hart doorboord met de

pijlen van uw liefde, en de woorden waar u mijn binnenste mee had doorstoken droeg ik met mij mee' en in 10,8 'U hebt mijn hart doorboord met uw woord en ik heb u lief gekregen'.

1. De betekenis van het hart voor Augustinus

1.1 Algemeen

Vanuit het hart komen de verlangens en de strevingen die gericht zijn op het materiële en het lichamelijke. Het hart typeert het wezen van de mens en zijn functioneren in de wereld, en is bepalend voor de identiteit van het individu, voor het eigene dat jou maakt tot de mens die jij bent. Het is de plaats waar Augustinus zichzelf is: 'Het hart, daar ben ik wie ik ben'. (Blijdenissen 10,4).

Het hart heeft geestelijke zintuigen, maar deze zintuigen waren niet op God gericht. Zijn hart was doof en blind, maar God heeft de zintuigen van zijn hart genezen, geheeld: 'Geroepen hebt u en geschreeuwd, door mijn doofheid bent u heen gebroken. Gestraald hebt u, geschitterd, en mijn blindheid verjaagd. Heerlijk was uw geur, ik heb hem ingeademd en ik snak naar u. Ik heb geproefd, en nu honger en dorst ik naar u. U hebt me aangeraakt en ik kwam in vuur en vlam te staan voor uw vrede' (Blijdenissen 10,38).

Het hart staat voor het gevoelsleven van de mens en is onderscheiden van het rationele, van het hoofd en de rede. Voor Pascal verstaan het hart en de rede elkaar niet. Voor Augustinus kunnen hart en rede wel met elkaar overeenstemmen, maar ‘Le coeur a ses raisons, que la raison ne connait point’. Het hart heeft zijn redenen die de rede niet kent (Overdenkingen, 278).

1.2 Spiritueel-religieus

God onthult zich en wil liefgehad worden door de mens. Waar de mens God liefheeft, dáár is hij volledig en ten diepste zichzelf. En daar ontdekt hij dat hij ‘Beeld van God’ is. Zo geeft God vorm aan de identiteit van de mens. Diep in onszelf zijn we wie we zijn. Daar vinden we het fundament van onszelf. Van dat fundament is God het fundament. Hij voedt en verzorgt het fundament van onszelf. In zijn preek over Ps 74.9 zegt Augustinus ‘God is het menselijk hart, Hij is intiemer voor jou dan het meest intieme van je hart’.

Ná zijn bekering schrijft Augustinus ‘Noverim me, noverim te’. Dat ik mezelf mag kennen, dat ik jou mag kennen (Alleenspraken 2,1). Hij koppelt zelfkennis aan Godskennis. Beide zijn onverbreekbaar met elkaar verbonden en beide worden het doel dat Augustinus nastreeft. Alléén door het één kan de mens op waarachtige wijze het andere kennen. Om zichzelf te verstaan moet de mens zich voor God plaatsen.

Over het kennen van God en Christus zegt Augustinus: ‘Keer terug naar je hart en zie daar wat je moet denken over God aangezien je daar het beeld van God vindt. Christus woont in de innerlijke mens. Het is in de innerlijke mens dat je vernieuwd bent naar het beeld van God’ (Io. Eu. Tr. 18,10). Christus leeft in je hart. Op Hemelvaart verdween Hij, opdat we Hem in ons hart weer terug kunnen vinden. Het hart is de plek waar je ontdekt dat je èn schepsel bent èn beeld van God, het is de plek waar het menselijk bestaan geordend wordt. In zijn Alleenspraken zegt Augustinus dat het hart knooppunt èn scharnierpunt vormt voor het verkrijgen van kennis van zichzelf en kennis van God. Het zoeken naar jezelf en naar God geeft onrust: ‘Rusteloos blijft ons hart totdat het zijn rust vindt in u’ (Belijdenissen 1,1).

2. Keer terug tot je hart!

Augustinus is lang buiten zichzelf op zoek geweest naar God: ‘U, mijn hoop van jongsaf, waar was u voor mij, waar was u heen gegaan? U had mij toch gemaakt, anders dan de viervoetige dieren en met meer inzicht dan de vogels in de lucht? Maar ik ging mijn weg door het donker en over glibberige grond. Ik zocht naar u, buiten mij, maar daar vond ik niet de God van mijn hart. Ik was terecht gekomen in diepe zee, zonder enige zekerheid, en de hoop de waarheid ooit te vinden had ik opgegeven’ (Belijdenissen 6,1).

Augustinus sluit aan bij Jesaja als deze de zondaar aanspreekt. De zondaar vereert valse goden en idolen, en heeft zich van God afgekeerd. De zondaar leeft buiten zijn hart. Het menselijk hart ‘zit vaak op de verkeerde plaats’. Ook Augustinus is lang de gevangene geweest van ‘lijfelijke passies’. Hij streefde materiële, aardse verlangens na in plaats van authentieke, innerlijke en geestelijke passies. Als het aardse een doel op zichzelf wordt, als je aardse afgoden vereert in plaats van God, dan verlies je jezelf, het vervreemdt je van jezelf. Verschillende keren roept Augustinus dan ook op ‘Kom terug naar jullie hart’ (Jes 46,8; Ps 57,1-3; 76,5; Io. Ev. Tr.18,10). En in de Belijdenissen 5,2 schrijft hij ‘U stond gewoon vóór me, maar ik was van mezelf weggelopen en kon mezelf niet meer vinden en nog minder u!’. In de Belijdenissen 7,2 zegt hij ‘Ego incrassatuscorde’; mijn hart was ongevoelig geworden voor God. En in de Belijdenissen 4,12 verzucht hij ‘Ik sleepte mijn gewonde en bloedende ziel met me mee en ze verdroeg het niet dat

ik haar droeg, maar ik wist niet waar ik haar kon leggen ... Want waar kon mijn hart heen vluchten, weg van mijn hart? Waar was ik mezelf niet achterna gekomen?’

God is het fundament van het hart. Wie God niet meer kent, kent zichzelf niet meer, en het hart kan zichzelf niet meer begrijpen. ‘Wil niet afwezig zijn van God; wil niet afwezig zijn van uzelf’ zegt Augustinus in zijn preek over Ps 39, 23.27. De mens moet zich bekeren. Om de waarheid te ontvangen moet hij zich richten naar de mond van God: ‘Ik sleepte mijn gewonde en bloedende ziel met me mee en ze verdroeg het niet dat ik haar droeg, maar ik wist niet waar ik haar kon leggen. ... Ik had haar op moeten heffen naar u, Heer, en haar door u laten genezen. Ik wist het, maar ik wilde het niet en ik kon het ook niet’ (Belijdenissen 4,12).

Onrust en wanorde slaan toe als je hart niet meer op God gericht is, want ‘Hij is diep in je hart, maar dat hart is bij hem weggegaan. Afvalligen, keer terug tot je hart en hecht je aan hem die je gemaakt heeft. Blijf bij hem en je staat stevig, zoek rust bij hem en je hebt rust’ (Belijdenissen 4,18). ‘Rusteloos blijft ons hart totdat het zijn rust vindt in u - ... en ons hart kent geen rust tot het rust vindt in u’ (Belijdenissen 1,1).

Het is de opdracht van iedere mens om via het geloof in God, tot Hem terug te keren. In de kern van ieder schepsel blijft de Schepper wachtend aanwezig: ‘...U [God] bent als enige dicht bij degene die ver van u weg loopt. ... want dat zij hun Schepper verlaten, betekent niet dat u uw schepsel in de steek laat. Ze hoeven zich maar om te keren en daar bent u al, in hun hart, in het hart van wie u belijdt, van wie zich op u werpt en van wie uithuilt aan uw borst na heel zijn vermoeiende tocht’ (Belijdenissen 5,2).

In Ps 45 staat dat God woont in het hart van de mens. Hij blijft in het hart van de mens, ook als de mens Hem verlaat. De mens die God verlaat, valt. Maar doordat God permanent aanwezig blijft, kan hij tot God terugkeren.

Maar God doet méér dan alleen afwachten: ‘Door Christus heeft u [God] ons gezocht, ons, die niet zochten naar u. U hebt ons echter wèl gezocht, om ons op zoek te laten gaan naar u’ (Belijdenissen 11,4).

God voert zelf de mens terug naar Hem. Om God terug te vinden moet de mens terugkeren naar zijn eigen hart, naar dat hart dat daarvóór gebroken is. God heelt zijn hart. Alleen een nederig hart dat afstand doet van een louter op zichzelf gericht zijn, dat afstand doet van de pretentie dat je alles op eigen houtje kunt, kan door God worden geheeld. De mens moet zijn eigen zondigheid en zwakheid erkennen, zich richten op de waarheid diep in zichzelf, en zich los laten rukken van het louter gericht zijn op het eigen bestaan. Dan volgt er een pijnlijke confrontatie met jezelf: ‘U haalde mij achter mijn rug vandaan, waar ik was gaan staan om mezelf niet te hoeven zien, en zette me voor mijn ogen neer om me te laten zien hoe lelijk ik was, hoe verwrongen en vuil, zo vol vlekken en zweren. Ik zag het en ik schrok ervan, maar ik kon geen kant uit om aan mijzelf te ontkomen’ (Belijdenissen 8,16).

Terugkeren naar je eigen hart betekent dat je je eigen kleinheid, zondigheid en onvermogen onderkent, en dat je de grootheid onderkent van Hem.

Ook de titel van het werk van Augustinus, de ‘Belijdenissen’ heeft een dubbele betekenis: Augustinus belijdt zijn kleinheid en zondigheid en hij vertelt hoe hij de barmhartigheid heeft ervaren van God die hem als kleine mens weer heeft opgericht. En het is een lofzang op die barmhartige God die zijn schepsel opricht en geneest. Laat jezelf door Hem herscheppen.

3. Stijg op met het hart

Het eucharistisch gebed roept op om met het hart op te stijgen:

‘Sursum cor – habemus ad Dominum’: Verheft uw hart - we zijn met ons hart bij de Heer. Een ‘opstijging van het zichtbare naar het onzichtbare, van het tijdelijke naar het eeuwige’ (Ver. Rel. 29,52).

Zoals het vuur omhoog stijgt, zo stijgt het hart: ‘Laat het aardse aan de aarde, heft uw hart op naar de hoogte’ (Io. Ev. Tr. 18,6). Het verheffen van je hart is geen teken van hoogmoed. Verneder jezelf en God zal je verheffen. In een preek over Ps 93 zegt Augustinus: ‘God bevindt zich hoog, maar als jullie je vernederen, dan daalt Hij af naar jullie’. En in de Stads Gods 14,13 zegt hij over het Magnificat: ‘Want al is het goed het hart omhoog geheven te hebben, men moet het niet hoog hebben naar zichzelf, zoals de hoogmoed doet, maar naar God zoals de

gehoorzaamheid doet die alleen bij de nederigen kan bestaan. Er is dus in de nederigheid iets dat - wonderlijk genoeg - het hart omhoog heft, terwijl de zelfverheffing iets heeft dat het hart omlaag brengt'.

Je eigen hart, je eigen centrum, richt zich op naar God. Ook de wereld mag je niet negeren, niet verwaarlozen. De schepping en de schepselen zijn sporen naar de Schepper: 'Waarheen gij u ook wendt, God spreekt tot u door de sporen die Hij zijn werken inprentte; en door de schoonheid van de dingen buiten ons roept Hij ons terug naar binnen in onszelf' (Lib. Arb. II,16,41). De schoonheid van de Schepping brengt ons op het spoor van de Schepper.

De mens moet zich naar buiten in de wereld begeven, doch zonder deze te misbruiken als afgod, en terugkeren naar zijn eigen kern: 'Keer terug naar uw hart. Zie daar wat gij wellicht gewaar wordt van God, want daar is het beeld van God... Erken in het beeld van God de schepper van dat beeld' (Io. Ev. Tr. 18,10).

De medemens is het beeld van God, dus richt je op je medemens. Het hart is het symbool van de liefde, de liefde voor God en voor de medemens. Wees dus zuiver van hart: 'Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien' (Mt. 5,8). In zijn preek over Ps 118,22,2 stelt Augustinus dat het gebod van de liefde niet langer geschreven staat op stenen tafelen, maar op de tafels van ons hart: 'Na dit leven zal er inderdaad geen gebod geschreven op zichtbare tafels en in boeken meer bestaan; maar het gebod geschreven op de tafels van het hart, het gebod van de liefde tot God en de naaste, zal blijven bestaan in eeuwigheid'.

Augustinus verwijst naar Mt 22,37-40 en Lc 10,27: '*Gij zult de Heer, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand* [Deut. 6,5]. Dit is het voornaamste en eerste gebod. Het tweede daarmee gelijkwaardig: *Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf* [Lev. 19,8]. Aan deze twee geboden hangt heel de Wet en de Profeten.

Augustinus concludeert dat de naastenliefde niet ondergeschikt is aan de liefde voor God. In zijn preken over het Johannesevangelie spreekt hij over twee orden die onderscheiden kunnen worden: in de orde van de voorschriften komt de liefde voor God op de eerste plaats. In de orde van het doen, van de praktijk, komt de naastenliefde op de eerste plaats. De liefde voor God en de

naastenliefde zijn beide evenwaardig en hebben elkaar nodig. Ze zijn als de twee zijden van één munt.

De mens wordt voortgestuwd door de onrust van zijn hart waar ook Ps 32 van spreekt: 'Wees niet dom, mijn ziel, en laat het oor van je hart niet doof worden van het gerammel van je eigen leegte. Luister, ook jij: het Woord zelf roept je terug naar huis. Dat is de plek van onverstoorbare rust. Daar wordt geen liefde verlaten, tenzij ze zelf opgeeft' (Belijdenissen 4,16). De onrust van het hart vloeit voort uit het doel van het hart, de liefde. God is liefde. De liefde vormt de dynamiek, de motor en de motivering van het hart: 'In uw gave komen wij tot rust, daar genieten wij van u. Waar wij tot rust komen, daar is onze plek. De liefde heft ons daarheen op en uw goede Geest draagt onze armzaligheid weg van voor de poorten van de dood. In het streven naar het goede ligt onze vrede. Stoffelijke materie zoekt door zijn gewicht naar zijn eigen plek. Dat gewicht wil niet per se naar beneden. Het zoekt zijn eigen plek. Vuur wil naar boven en een steen wil naar beneden. ... Het gewicht brengt hen in beweging naar hun eigen plek. Wat zijn plek niet heeft, kent nog geen rust. Vindt het die, dan komt het tot rust. Mijn gewicht is mijn liefde. Waar ik ook heen ga, zij brengt me. Uw gave zet ons in vlam en wij gaan omhoog' (Belijdenissen 13,10).

De bekering van het hart leidt tot de liefde voor God en tot liefde voor de mens. In zijn preken over de Johannesbrief zegt Augustinus: 'Wanneer iemand liefheeft, ziet hij God, want liefde is God'. Het oog wordt meer en meer gezuiverd door de liefde tot het zien van het Onveranderlijke Goddelijk Wezen' (Io. Ep. Tr. 9,10). Je naar je hart keren is je keren naar authentiek menselijk bestaan. Het is geen egoïstisch narcisme, maar het is iets ontdekken dat veel groter is dan jezelf: '... de wijsheid - God - ... is niet in wording. Ze is zoals ze was en altijd zal zijn, ... En terwijl wij over deze wijsheid praatten en naar haar verlangden, raakten wij haar heel even aan, met een volle slag van ons hart' (Belijdenissen 9, 23-24). Open jezelf voor Hem die jou overstijgt: 'Tu autem eras interior intimomeo et superior summomeo'. 'Maar u was dieper in mij dan mijn diepste innerlijk en verhevener dan mijn hoogste hoogte' (Belijdenissen 3,11). Vertrouw jezelf dus toe aan Hem, bij wie je je eigen wezen terugvindt. De liefde is ongrijpbaar, de uitnodiging om God en je naaste lief te hebben vormt het hart van ons bestaan.

4. De eenheid van het hart

Het gaat om eenheid van de gelovigen en om eenheid binnen een gelovige gemeenschap: 'U die een kloostergemeenschap vormt, dragen wij op het volgende na te leven: Allereerst moet u *eensgezind tezamen wonen* (Ps. 68, 7), *één van ziel en één van hart* (Hnd. 4, 32) op weg naar God. Want is dat juist niet de reden waarom u samen bent gaan leven? ... Wees allemaal één van ziel en één van hart, en eer God in elkaar. Je bent zijn tempels geworden' (Regel, 1).

Het vers Hnd 4,32 vormt voor Augustinus de basis van het religieus samenleven. Waar private belangen niet het enig belangrijke zijn geworden, kan 'saamhorigheid van het hart' ontstaan (Con Cordia) en kan men God en elkaar en God in elkaar aanbidden.

God vinden vraagt contemplatie en studie. De innerlijkheid kan vrede, rust en stilte brengen.

5. Het gebed van het hart

Je gebed moet oprecht en gemeend zijn, dan wordt het een 'bidden met je hart'. In zijn Regel 2,5 zegt Augustinus: 'Wat je met je mond uitspreekt, moet ook in je hart leven'. En in zijn preek over Ps 39,16 zegt en bidt hij 'Laat je lippen overeenstemmen met je hart. Wanneer je vrede zoekt bij God, wees dan in vrede met jezelf. Laat er geen tweespalt zijn tussen je mond en hart ... Heer, Gij weet dat wat van mijn lippen klinkt ook in mijn hart aanwezig is'. En breng ook je daden in het dagelijks leven in overeenstemming met je eigen hart: 'Iemand die bidt, moet tegelijkertijd willen dat degene die hij inroept, in hem woont. Wanneer die persoon daar met ijver naar streeft, moet hij ook de rechtvaardigheid beoefenen, want door dit werk van liefde nodigt hij God uit zijn hart te bewonen' (S.Dom.Mon. 2,5,18).

6. Besluit

Keer terug tot je eigen hart, tot dat spiritueel centrum voor je relatie met God. Blijf niet leven aan de oppervlakte van je bestaan. Een christen kan authentiek stil zijn en tot rust komen. Je kunt tot een besef komen van de leegte van je bestaan. Het is een opdracht voor ieder van ons om je te bekeren, door terug te keren en op te stijgen met en naar je hart.

7. Suggesties tot reflectie, uitwisseling en meditatie

Misschien kunnen we stilstaan bij de volgende vragen:

Waar is ons hart doof en blind of onoprecht geweest?

Zijn we bang voor de leegte van ons leven?

Waar hebben we getracht die leegte zinloos op te vullen?

Waar hebben we ons verloren in het uiterlijke en oppervlakkige?

Durven we voor het aangezicht van God te gaan staan?

Durven we de confrontatie met onszelf aan?

Kunnen we voor de spiegel gaan staan en onszelf in de ogen kijken?

Waar zijn we op de vlucht geslagen voor ons ware zelf?

Durven we kiezen voor het innerlijke en authentieke?

Kunnen we loskomen van onze ik-gerichtheid om zo onze echte identiteit te vinden?

Kunnen we één-van-hart leven met de mensen rondom ons.

Is onze concrete en alledaagse praktijk afgestemd op de geest van ons gebed?

Verslag: Julia van Wel

Redactie: De volledige tekst van de lezing, samen met de lezing over de Regel tijdens de Augustijnse beweging op 8 oktober komen via een aparte brochure en zijn de komende studiedag verkrijgbaar.

Ingrid, bedankt voor al je bestuurswerk voor de FAN!

de folder van de NGO

gebedsviering in de kapel

***Wilt u er s.v.p. aan denken de contributie voor 2012 ad €45,=
vóór 1 maart 2012 over te maken op girorekening 310 83 66
t.n.v. FAN, Helmond?***

***Op de algemene ledenvergadering van 1 november 2007 is
afgesproken dat, wanneer €45 een bezwaar is, een lager bedrag
mogelijk is. Ook een hoger bedrag is van harte welkom. (zie ook
nummer 29 van Open Vensters)***

AUGUSTINUS ONDERWEG

De Augustinus rechts staat in de St. Augustinuskerk in Brouke Street Melbourne

De Augustinus links staat in de kapel van het convent in Eindhoven

STUDIEDAGEN

FAN dag

3 maart 2012, Boskapel Nijmegen.

Het programma wordt nog bekend gemaakt.

Augustijnse beweging:

via e-mail: info@augustijnsebeweging.nl

via post: Augustijnse Beweging, Jacobskerkhof 2, 3511 BL Utrecht

via telefoon: 030-2313065

OSA INTERNATIONAL NEDERLAND

Afgelopen maanden zijn we druk bezig geweest om donateurs te vinden voor het project “Zelfstandigheid voor weduwen in Papua”. In het vorige nummer heeft u al kunnen lezen dat de familiagroepen uit Amsterdam en Lindenholt initiatieven zijn gestart om geld te werven voor de ondersteuning van weduwen in Papua. Ook onze groep van donateurs groeit gestaag! En met

groot succes! We zijn dan ook erg blij te kunnen melden dat de eerste 1500 euro is overgemaakt naar Papua, en een zelfde bedrag zit in de pijn! Mede namens ‘onze’ weduwen in Papua, heel erg bedankt! Zoals u misschien al op de laatste nationale FAN dag in Eindhoven heeft gezien, hebben we folders laten drukken. Inmiddels hebben we ook posters gemaakt om dit project onder de aandacht van een grotere groep te kunnen brengen. Weet u een goede plaats bij u in de buurt om deze op te hangen? Laat het ons weten, we sturen u graag een pakket met posters en folders toe! Ook hebben we contact gezocht met Cordaid om te zien of en hoe zij kunnen bijdragen in dit project. We hopen van harte dat we u hier de volgende keer over kunnen berichten. Wilt u financieel bijdragen aan OSA International Nederland, wilt u een handje helpen? Alle hulp is welkom! Wij zijn altijd te bereiken via e-mail: info@osainternational.nl. Uiteraard zijn wij erg blij met donateurs, maar ook eenmalige giften zijn van harte welkom! Het bankrekeningnummer is: 12.66.22.477 (Rabobank, t.n.v. Stichting OSA International NL te Eindhoven).

Namens de Stichting OSA International NL:

Wim Sleddens (voorzitter), Jonas van de Wiel (secretaris),
Jan Martijn van der Werf (penningmeester)

AUGUSTINUS EN GEBED

Op de Nederlandse Augustijnen site (www.augustijnen.nl) staat elke dag een lezing uit het **Augustijns Brevier**.

Voor een korte (Engelse) tekst met gebedstekst kunt u dagelijks terecht bij **Augustine Day by Day**

www.artsci.villanova.edu/dsteelman/augustine/

KAARTEN MET TEKSTEN VAN AUGUSTINUS

Kaarten met teksten van Augustinus met initiaal van Mariarosa Guerrini osa zijn te koop bij de Familia Augustiniana Lindenholt. Er zijn momenteel 6 series. De A, B en C serie bestaan uit kerstteksten, de D serie dragen algemene teksten. V teksten over vriendschap en de E serie heeft teksten die bij rouw gebruikt kunnen worden. Per set van 5 kaarten met 5 enveloppen kosten ze € 5,= (exclusief verzendkosten)

Kaarten met afbeeldingen van de teksten uit de Regel (Mariënhage, Eindhoven) zijn te koop bij het Augustijns Instituut in Eindhoven en bij het provinciaal. € 1,= per stuk (exclusief verzendkosten)

Boekenleggers

Er zijn 5 verschillende boekenleggers met teksten van Augustinus. Ze kosten €1,= per stuk.

Kaarsen

Kaarsen met het Augustinusraam uit Amsterdam zijn te koop via de groep Amsterdam.

Boekje

Door de Familia uit Amsterdam is een boek uitgebracht onder de titel 'Het leven van St. Augustinus'. De hierin weergegeven levensbeschrijving van de kerkvader is gebaseerd op het boek 'Augustinus, de boodschap van een leven' van Vera Paronetto. In dit boek worden voortdurend Augustinus' levensomstandigheden en zijn werken met elkaar in verband gebracht.

Dit boek wordt verspreid onder de parochianen van de parochie van de H. Drie-eenheid waartoe de Augustinuskerk behoort.

Tegen betaling van € 3,-- kunnen de parochianen in het bezit van dit

boek komen. De meeropbrengst is bestemd voor de Stichting OSA International Nederland, waarmee zij een aantal projecten kan ondersteunen. De stichting is gestart met een weduwenproject in Papoea (Indonesië). Voor verdere informatie over de verspreiding van dit boek kunt u contact opnemen met de secretaris van de F.A.N.

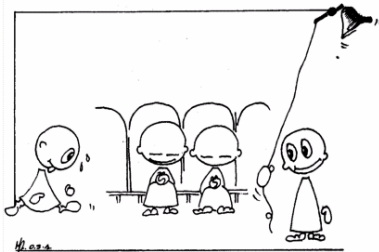

VOOR DE INTERNET (BE)ZOEKERS

Familia Augustiniana	: www.familiaaugustiniana.nl
Augustijnen algemeen	: www.osanet.org
Augustijnen Nederland	: www.augustijnen.nl
Augustijns Instituut nl	: www.augustijnsinstituut.nl
NGO	: www.osainternational.org
Augustijns Instituut be	: www.augustiniana.net
Augustijnse beweging	: www.augustijnsebeweging.nl
St Augustine Day by day	: www.artsci.villanova.edu/dsteelman/augustine/

VIERINGEN:

Zondag 10.00 u oecumenische viering
Werkhofgemeenschap

Woensdag 19.30 u
Meditatieve viering Boskapel

Donderdag 7.45 u
Morgengebed Lindenholt

AUGUSTIJNSE AGENDA

3 maart 2012

FAN dag
Boskapel